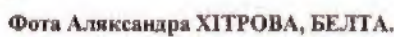

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛТА.

(продължава на стр. 10)

Людміла КУЛЬМЯНЁВА,
дацэнт БДПУ, кандыдат
педагагічных навук;

(Працяг будзе.)

Народны календар

Час загукваць вясну-красну

Масленіца, або сырная нядзеля — гэта старажытны абрадавава-цыклічны, які налічвае аграрны характар і адназначна ставяцца да вяснянскай і іншых народных абрадаў. Асноўнымі элементамі сярня з'яўляюцца распальванне вогнішчаў, знічэнне на ім або пахаванне абрадавага нудзла змы, звычай, звязаны з маладажонамі, несаўвядзенай формай ушанавання халасцязкоў (яму чыплялі на шыю калодку, і ён цягнуў не праз ужо вёску пад жары, несі і кінны аднаважкоў), гульні, пераапраанні, танцы.

Назва свята — Масленіца — з'явілася ў сярэдзіне 1171 г., калі людзі ўжывалі шмат масла, а да таго называлася яно "Сырнай нядзеля" — назва апошняга тыдня перад постам, на працягу якога ладзілі свята і елі сыр.

Святкуюць Масленіцу ў другой палове лютага, у пачатку сакавіка. Адно з беларускіх форм масленічнага абраду — з'яўляюцца святочныя стравы.

На Масленіцу рыхтавалі варанкі з сырм, драпікі, бліны, масла ўжывалі, пілі гарэлку і меду. Шляхца займалася лёгкай сетавай і лядовых фігур, наладжвалі конныя гульні, валдзілі карагоды, каталіся на санках.

Семантыкай катання было магнічнае дзеянне — люты да зямлі з'яўляўся як бы закінаным не да таго, каб яна ўраділа. Маладзёж закупаваў у снег, кідаў у іх снежкімі. Гэта таксама

мела свой пэўны сэнс, але з цягам часу ператварылася проста ў гульню.

У першыя дні з горак каталіся дзеці ў бочках, калуджах, на ледзяных формах, якія залівалі самі і насілі з сабой на дошках і лавах. Затым з чавырга пачыналі катаньне хлопцы і дзяўчаты на санях-развалках без коней. І калі хлопцы упадзю на дзючуну — цалаваліся. Пазней пачалі з гэтых катанняў наладжваць спаборніцтвы — хто далей або хто хутчэй з'едзе з горак, рабілі трампліны, едучы з гары, збіралі раскіданыя шапкі — хто болей. Таксама каталіся на конях і праводзіліся ўтаймаванне дзікіх коней. У мястэчках Міёры, Пераброды, Дзясна гулялі ў гульню "Перацягванне каната". Рабілі снегавую сцяну,

праз якую праяждвалі канат і цягнулі яго з двух бакоў, пакуль не выцягнуць усю каманду. На ігрышчах пераапраанні, гушчаліся на арэлах (ачышчэнне паветра), спявалі песні. Існуюць некаторыя рэгіянальныя асаблівасці Масленічнага цыкла.

Напрыклад, ва Усходняй Беларусі спявалі чучала Зімы, наладжвалі карнавальнае шэсце, у Цэнтральнай Беларусі "цягалі калодку" — нежанатаму хлопцу жанчыны чыплялі на шыю калодку (сімвал неўрадлівасці, непатрэбнай рэчы), звязвалі яму рукі і вялі па вёсцы, затым ён іх частаваў у карчме гарэлкай. У Цэнтральнай, Усходняй Беларусі і на Палессі дзючуну, якая была годна да шлюбу, садзілі на каня, вешалі

белую хустку і вялі па вёсцы з крыкам: "Паспела! Паспела!". На Магілёўшчыне рабілі "Падначоўкі" — хлопцы з дзючынай ішлі на сенавал, і аб гэтым ведала ўся вёска. Пасля ўжо ніхто з хлопцаў не мог палысці да дзючыны, а дзючаты — да гэтага хлопца, бо яны павінны былі пажаніцца. Наогул і сакавіка раней адзначаўся, як Новы год. Так што, шануюнае спадарства, хто падчас 31 снежня не змог сустрэць гэта свята, як таго халасца, вы можаце яшчэ выправіць гэту акалічнасць. А калі сур'ёзна, дык час нам загукваць вясну-красну да купляць новыя боты.

Віктар ЯГОРЧАНКА, які выдзірае на Беларусі і збірае паданні, казкі і беларускія народныя песні.

"Скрозь галы смела праявім свой стыль" — пад такой назвай удзельнікі тэатра-студыі "Стыль" Віцебскага тэатрычнага вучылішча № 19 ажыццявілі тэатральны паказ, на якім прадэманстравалі мадэлі адзення ад часу Адама і Евы да нашых дзён.

Тэатр моды ў вучылішчы створаны дзесяць гадоў таму. За гэты час ён не раз удзельнічаў у прэстыжных фестывалях. На рэспубліканскім конкурсе "Супермалль-2000" яго калекцыя "Рэалітэ" ўдзельнічала ў дыпламе II ступені. Калекцыя мадэляў, прысвечаная Шагалу, дэманстравалася ў Германіі.

НА ЗДЫМКУ: удзельнікі тэатра моды "Стыль".

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛТА.

Факультатыву здароўя

Асцярожна: грип

Беларускія змы адметныя няўстойлівым надвор'ем. А даўно заўважана, што вазанні цяпла і холаду спрыяюць распаўсюджванню вострых захворванняў, у тым ліку і грыпу.

Характар — агрэсіўны

Слова "гryp" у перакладзе з французскай мовы азначае "схваліцца". Сама назва гаворыць пра хварані характар захворвання.

Прыгадаем, што грип — гэта інфекцыйнае віруснае захворванне з пераважным паражэннем верхніх дыхальных шляхоў і з'яўляецца агульнай інфекцыяй. Самыя лёгкія "забыччэй" грыпу становіцца людзі з паслабленым імунітэтам. Даволі ўстойлівыя да вірусу толькі дзеці да трох гадоў, бо ў іх яшчэ захоўваецца прыродны імунітэт.

Агрэсіўнасць вірусу абумоўлена тым, што ён разнакасаецца з вялікай хуткасцю і ўстойлівы да замарожвання.

"Прыліплі звыш меры"

Крыніца заражэння з'яўляецца хворы чалавек. Пры кашлі, чханнях, гутарцы мільёны вірусаў распаўсюджваюцца па атмасферы на адлегласці 2 — 3 метры. Перадача вірусу правядзю асобу малаверагодная, што глуміцца адноснай няўстойлівасцю вірусу да знежэння асродкаў.

Асноўныя сімптомы

У тыповых выпадках захворванне пачынаецца востра. Чалавек можа назваць не толькі дзень, але і час захворвання. Пры гэтым павышаецца тэмпература, хворы скардзіцца на галавы боль, боль у вачах і сусудах, адсутнічае апетыту, лямату ва ўсім целе.

Праз 1-2 дні паяўляюцца насмарк, сусі кашаль, пярэньне ў горле, боль пры глынанні.

Галоўнае небяспека — ускладненні

Калі ў вас з'явіліся пералічаныя сімптомы і скардзі, звярніцеся да ўрача. Правільнае і своєчаснае лячэнне дапаможа вам пазбегнуць ускладненняў.

Многія лічаць грип нязначнай інфекцыяй, але гэта не так. Пнеўманія, бранхіты, геймарыты, атэіты, ангіны, параносны нервовыя сістэмы — вось далёка не поўны спіс ускладненняў, якія могуць паяўляцца пасля грыпу.

"Не!" — выхаднае на вуліцу

А мы, як толькі акрыем крыху пасля грыпу, ідем у госты да прыяцеляў, якія чытаюць і кашлюць, на рынак, у магазін. І... падкаптваем другі вірус. Пачынаецца другая хваля хваробы. Падчас эпідэміі грыпу будзьце асцярожныя, скардзіце колькасць "выхадаў у свет" да мінімуму! Пакаптваецца аб сваім здароўі і здароўі навакольных.

Прафілактыка — перш за ўсё

Што ж рабіць, каб не захварэць? Выключна важная роля ва ўмацаванні асобнага сістэмы імунітэту адыграе гігіена. На нашым стапе павінна быць любая гародніна і садавіна: капуста, яблыкі, лімоны, журавіны. Не забывайце пра чыстоць і чысцю. Імю можна не толькі запрымаць лютую страву, але і закатаваць сок з іх уно. Трэба толькі змяшчаць яго з ацетам у прапарцыі 1:2. Можна таксама пры першых прыметах хваробы пацярпець і будучы ці некалькі дзёнчынаў будучы на дробнай тэрыі і ўдзячы пары. А дзіцяці можна з ачышчальных ужоўкоў чысцю зрабіць павіткі.

Не перакардзіце ў перыяд эпідэміі і комплексы палітэмаікаў. Дзяржэка гігіены С. павінен быць 0,5 — 1,0 г у суткі.

Не забывайце пра загартоўванне

Важная зброя ў барацьбе супраць розных вірусаў — загартоўванне. Прагуліце на свежым паветры, знякні ў басейне, алыготны абіранні, кантрасны душ — выдатныя сродкі павышэння супраціўляльнасці арганізма.

Тэмпературай — па вірусу

Пры паяўленні першых прыкмет хваробы неабходна выключыць урачы, легчы ў пасцель, цёпла ўкачацца. Многія лічаць, што трэба як мага хутчэй збавіць тэмпературу. А ці так гэта неабходна? Вірус грыпу не выносіць высокай тэмпературы, таму ўрачы яшчэ ляміцца цяплом, адліжваю ў пасцель, піць цёплы чай, малако. Павышэнне тэмпературы — гэта ахоўная рэакцыя арганізма. Яна спрыяе выпраўлення вірусу, які выдзірае барацьбу з вірусам і накіраваны на яго знічэнне. Калі тэмпература цела не перавышае 38,5 градуса С (у дзіцяці — 38 градусаў С), і вы пры гэтым даволі нядарна сядзе адчуваеце, — не збавіце яго. А ўжо калі зусім сці яма, выкарстоўвайце хатнія сродкі — маліну, ліпавы цвет.

Галоўнае — выляжаць

Калі тэмпература спала — гэта не значыць, што чалавек выздараўеў і можа ісці на работу (у школу). У людзей, якія не далічыліся ці перанеслі грип на нагах, паяўляюцца рызыка развіцця ускладненняў. Пасцельны рэжым, багатае піццё — важныя спосады ў барацьбе з інфекцыяй.

Абяздземся без лекаў?

Што ж дачыцца медыкаментознага лячэння — яно ў асноўным сімптаматычнае. Вірус не адчуваецца да актыўнага лячэння. Нафтылін, галазалін прыносяць паліячэнне пры насмарку, але на вірус ніяк не ўздзейнічаюць. Неабходна прымаць прэпараты аддзельна ісцізата носта ностоме рамонка, эўкаліпта, разбавленым сокам алоэ, бурака. Сісцізата ў гэтым выпадку механічна ачышчаеца ад вірусу. Добры вынік даюць лавравае інгаліцы, бо вірус, як мы ўжо казалі, спыняе разнакасацца пры высокай тэмпературы.

Будзьце вясёлыя...

Сярэднестатыстычны грамадзянін хварэе на ГРВІ два разы ў год, але на самай справе нехта не хварэе зусім, а хворыі хоціць з наасой хусткай 4-5 разоў у год. Чаму ж так адбываецца? Канешне, многае залежыць ад стану імуннай сістэмы. Але (хоцце) — верце, хоцце — не) людзі вясёлыя і добрыя, чым хворыя, чым незадаволеныя жыццём.

Акрамя таго, заўважана, што стрэсы — асабліва "псукавы механізм" захворвання. Таму не здыўляйцеся, калі пасля сямейнай спрэчкі муж ці жанка пачне чыхаць і кашляцца.

... і прыгожыя

І, нарэшце, самая прыемная звестка для жанчын: адна і тая ж Рэмарка, якая скардзіцца, што ў прыгожай сукенцы немагчыма прастудзіцца, была не так ужо далёка ад ішчы. Амерыканскія спецыялісты скардзіваюць, што мода апрагута, ужо ўзнікае адбаче жанчын, якая пастаянна адбаче звараванне папсіры навакольнага, мае вельмі вялікі шанца пазбегнуць віруснай інфекцыі нават падчас эпідэміі.

Святлана ГАРОКА, урач-тэрапэўт 2-й гарадской паліклінікі Мінска.

"Из чего же, из чего же сделаны наши девчонки?"

Сучасныя беларускія дзючаты і маладыя жанчынны — студэнткі ВВУ ва ўзросце 18 — 20 год — сталі аб'ектам сацыялагічнага даследавання на тэме "Насілле ў адносінах да жанчынны".

Даследаванне ажыццяўлялася ў межах аднайменнага праекта Беларускай Асацыяцыі маладых хрысціянскіх жанчын (БАМХЖ) пры падтрымцы Палітэаініцтва ААН у РБ і Цэнтра гендэрнай інфармацыі і палітыкі Міністэрства сацыяльнай абароны (навуковы кіраўнік — С.Н.Бурава, дацэнт кафедры сацыялогіі БДУ, кандыдат юрыдычных навук). У ім прынялі ўдзел у якасці аб'екта даследавання студэнткі другіх і чавёртых курсаў трох універсітэтаў Мінска: БДУ, БДПУ імя М.Танка і Беларускага камерцыянальнага ўніверсітэта кіравання (БКУК). Яны з'яўляюцца прадстаўніцамі розных адміністрацыйна-тэрытарыяльных частак рэспублікі, прадстаўніцамі розных сацыяльных груп, а ў недалёкім будучым стануць прафесіяналамі ў розных накірунках, пры гэтым значная частка іх будзе выхоўваць падрастаючае пакаленне ў якасці прафесіянальных педагогаў і сацыяльных работнікаў, і большасць з іх будзе мець і выхоўваць уласных дзяцей.

Арганізатарам даследавання непакоіла прагрэсуючае нарастанне агрэсіі ў грамадстве як рэакцыі ў адказ на пражуленне насілля, пэдаггічны дыскамфорты стан жанчын у выніку сутыкнення з элементамі насілля, які

потым адбываецца на сістэме катоннасцей жанчынны, яе прафесійнай дзейнасці, на самі і, дзючаты і метадых іх выхавання. У ходзе даследавання былі атрыманы шматлікія даныя. З некаторымі (а менавіта з тыпалагіяй сучасных беларускіх студэнткаў і з тым, якім сацыяльным ролям яны адлюстэрваюць) мы можаце азнаёміцца крыху ніжэй.

Большасці дзючаты уласціва пачуццё страху

Аказваецца, толькі каля чвэрці студэнткаў не адчуваюць яго. Другая частка больш "басстрашныя" — магчыма, з прычыны свайго ўзросту і меншага сацыяльнага вопыту. Больш за ўсё "басстрашныя" ў БКУК, менш за ўсё — у БДУ. На першым месцы скард страху — боязь страшыць родных і блізкіх, апасенне, што з імі можа нешта здарыцца, прычым гэта больш характэрна для студэнткаў дзяржаўных ВВУ. Даследчыні маркуюць, што, магчыма, гэта звязана з асаблівай цеплай адносіны ў сем'і такіх студэнткаў (гэта высветлілася пры аналізе). Бо мы баяліся больш за тое, што больш зніма.

На другім месцы — страх адзіноцтва, боязь застацца адной, у

тым ліку і ў старасці. Усё гэта ўказвае на існуючыя праблемы ў стасунках. Трэціе месца займае страх смерці, цяжкая хвароба, інваліднасць, няшчаснага выпадку і г.д. Цікава, што больш за іншых гэтыя баяны студэнткі БДУ і значна менш — студэнткі педуниверсітэта; чавёртакурсніцы больш, чым другакурсніцы. Многія дзючаты баяцца страшыць любімага чалавека, не мець самі, быць непатрэбнай, памыліцца ў людзях, баяцца грубай сілы і г.д. У значнай колькасці студэнткаў таксама выявіўся страх, які мае амаць "дзіўны" характар: страх цемнаты, змеяў, грызуноў, пажараў, цягнікоў, заставацца адной у пакоі, грамадскіх кантальёраў і г.д. Многія баяцца быць беднымі, беспасроўнымі, баяцца будучыні.

А яшчэ высветлілася, што кожная пятая студэнтка звычайна знаходзіцца ў негатыўным эмацыянальным стане. Дыферэнцыяваны аналіз настрою студэнткаў розных ВВУ паказваў, што ў камерцыянальных універсітэтах больш жудзірадных і спакойных дзючаты, а апытальных і абыхаваў больш за ўсё ў педуниверсітэце.

Нашы дзючаты любяць абараніць пакрыўджаных

Псіхалогія выдзілаецца некалькі асноўных тыпаў жанчын. Гэта "аквары" (калі жанчына

з'яўляецца чалавекам, на якім "адпываюцца" тыя, хто побач з ёю); "агрэсары" (калі жанчына сама напаае на іншых); "адавакты" (абаронцы пакрыўджаных) і "невідзімкі" (такім жанчынам уласціва імкненне трымацца ў цяні, на пераферыі, яны пазбягаюць аказвацца ў цэнтры падзей і адносінаў). Па выніках праведзенага даследавання аказалася, што ў большасці нашых дзючаты найбольш інтэнсіўна пражуваюцца якасці "адавакты", пры гэтым на "адавакты" схільнасці ўзрост не ўплывае. Канешне, адна і тая ж дзючына ў адносінах з рознымі людзьмі паводзіць сябе па-рознаму. Якасці "адавакты" часцей за ўсё пражуваюцца ў адносінах з сяброўкамі, каханымі і ў самі, радзей — з выпадковымі людзьмі.

Другім па распаўсюджанасці тыпам паводін з'яўляецца "невідзімка". Студэнткам з БКУК гэты якасць аказваецца ўласцівай больш, чым іншым. Вобраз "жанчыны-невідзімкі" выкарыстоўваецца часцей за ўсё ў адносінах з выпадковымі людзьмі і выкладчыкамі; чавёртакурсніцы карыстаюцца ім часцей, чым другакурсніцы. Менш за ўсё гэты якасць пражуваюцца ў самі. Наогул людзі, якія адносяцца да гэтага тыпу, лічаць, што яны не ў сілах паўплываць на іх, і скардзіцца на іх неспявадана пазбягаюць быць уцягнутымі ў нейкія падзеі.

Трэці па значнасці тып — "агрэсар". Нападаючымі дзючаты

часцей за ўсё бываюць у самі і ў адносінах з сяброўкамі і каханымі хлопцамі. Прычым гэты якасць аказваецца больш характэрнай для студэнткаў камерцыянальнага ўніверсітэта. Між іншым, псіхалогія скардзіваюць, што агрэсіўныя дзючаты дзючаты зусім не абавязкова ў адносінах да людзей, якіх ненавідзяць. Многія людзі прычыняюць пакуты тым, да каго адносяцца хутчэй станоўча, чым адмоўна.

"Ахвар" скард беларускіх студэнткаў аказваецца сама меней. Часцей за ўсё дзючаты выступаюць у гэтай ролі ў адносінах з выкладчыкамі і баячкамі, г.зн. з тымі людзьмі, ад якіх найбольш залежыць. Той факт, што ў самі дзючаты няродна паводзіць сябе як агрэсары, паказвае нам і другі бок медала: тое, што яны адчуваюць сябе "ахварамі" ў самі, таму і пачынаюць паводзіць сябе так, каб адпаліць "красціцелям". Больш за ўсё "ахвар" аказваецца ў БДУ.

Галоўнае — прываюнае

Адной з мэт указанага даследавання было вызначэнне ступені важнасці для дзючаты розных сацыяльных роляў — як традыцыйных, так і сучасных. У спісе, які пралапоўваўся студэнткам, называліся наступныя ролі: маці, жанка, гаспадыня дома, прывабная жанчына, прафесіянал, грамадскі дзеяч. Самы значнай для студэнткаў усіх ВВУ і ўсіх узростаў ака-

залася роля прывабнай жанчыны. Яе паставілі на першае месца 98 працэнтаў апытаных. Прычым найбольш важнай гэтай роля аказалася для студэнткаў БДПУ і крыху менш значнай — для дзючаты з БКУК. Другое месца заняла роля маці (93 працэнтаў). Для студэнткаў БДПУ гэтая роля аказалася энду-такі больш значнай, чым для іншых дзючаты. Урадзжнікі сталіцы часцей ігнаравалі яе як вельмі важную, чым дзючаты з іншых гарадоў і з вёсак. Ролі жанкі і гаспадыні дома аказаліся найбольш значнымі таксама для студэнткаў БДПУ.

71 працэнт усіх дзючаты хоча абавязкова выйсці замуж. Больш за ўсё жадаючыя — у БДПУ (75 працэнтаў), менш за ўсё — у БКУК (67 працэнтаў). Дзючаты, якія не імкнучыся да замужжа, робяць стаўку на прафесійную кар'еру (і тут яна лідзіруюць студэнткі камерцыянальнага ўніверсітэта).

Цікава, што дзючаты з вёскі не толькі часцей лічаць важным для сябе выхаванне традыцыйных роляў (маці, жанкі, гаспадыні, прывабнай жанчыны), але і больш зацікаўлены ў грамадскай дзейнасці, чым урадзжнікі сталіцы і іншых гарадоў краіны. Сачылаў маркуюць, што гэта дэманструе жаданне тых, хто пражуе ў сталіцы для атрымання вышэйшай адукацыі, самаствардзіцца і амага ў большай колькасці сфер.

Святлана СУБОЦНА.

Перыёдыка

Лютаўскі нумар часопіса "Адукацыя і выхаванне"

Матэрыялы лютаўскага нумара часопіса "АІВ", які з'яўляюцца, — для тых, хто сочыцца за працэсам, што адбываецца ў адукацыі і пэдаггічнай навуцы краіны, хто імкнецца працаваць творча, мэтааанкіравана, з выкарыстаннем сучасных тэхналогій.

Першыя старонкі па традыцыі аддадзены адной з вядучых рубрык "Філасофія, метадалогія". У артыкуле Т.М.Буйко "Задачы філасофіі адукацыі XX стагоддзя: варыянт дысплінарнага самавызначэння" разглядаюцца праблемы становлення новай даследчай навуцы, якая ўзнікла на стыку пэдаггічных ведаў і філасофіі.

У сучасным эменіальным свеце, які ніколі, высокай патрабаванні да пэдаггічнай спецыялістаў. Ад выпускніка грамадства чакае творчага прымянення атрыманых ведаў, у тым ліку і ў нестандартных сітуацыях. У такіх умовах традыцыйная "прадметная" мадэль скардзінай і вышэйшай школы можа аказвацца нежыццяздольнай. Ці ёсць тут альтэрнатывы? Так. Гэта ўкараненне навукова-даследчай прыпынку арганізацыі адукацыйнага працэсу. Пра яго перавагі, пацверджаныя практыкай, першыя спробы рэалізацыі ў навуцальных установах Беларусі расказвае А.Н.Браценнікова. Яе артыкул эменіальны пад рубрыкай "Рэформа адукацыі", якая атрымала пастаянную прапіску ў нашым часопісе.

Рубрыка "Станаўленне асобы" аб'яднала два матэрыялы, прысвечаныя пытанням маральнага выхавання навуцальнаў. У артыкуле І.А.Чыжовай выкладаюцца падыходы да гэтай справы ў Рэспубліцы пэдаггічным каледжам. У іншым аспекце тэму маральнага росту разглядае Л.М.Гарадзецкая ў матэрыяле "Самаадукацыя навуцальнаў і яе фарміраванне ў пазнавальнай рабоце". Аўтар падкрэслівае неабходнасць правядзення ў школе спецыяльнай выхавальнай работы па асобным развіццям палаткаў.

Цікавыя факты і разважання чытачы знойдуць у артыкуле "Адоранасці і шматкавы-хоўнасці". Здавалася б, два супярэчлівыя паняцці, аднак у школе дзеці з нестандартным мысленнем, асаблівым здольнасцямі няродна трапляюць у лік "шматкаў", бо паводзіць сябе не так, як хочацца настаўніку. Гэту праблему даследуюць доктар пэдаггічных навук В.М.Навуцкі і кандыдат пэдаггічных навук М.А.Пазднікаў.

Пулес навуковага жыцця даюць адчувальнае разнастайнае матэрыялы рубрыкі "Попух, даследаванне, эксперымент". У артыкуле кандыдата пэдаггічных навук М.Г.Яленскага ўпершыню ў беларускай метадычнай навуцы раскрываюцца заканамернасці засваення малодшымі школьнікамі беларускай мовы як другой. Н.А.Максімава разглядае псіхалагічную

канцэпцыю інтэрпрэтацыі рэлігіі. І.А.Коган звяртаецца да праблемы стварэння мадэлі культуралагічнай адукацыі.

Чытачы, якіх цікавяць розныя аспекты развіцця адукацыі ў краінах блізкага і далёкага замежжа, на гэты раз пазнаёміцца з сістэмай адукацыі навуцальнаў у вышэйшай школе Фінляндыі (артыкул В.А.Капанавай), з праблемамі сучаснай еўрапейскай школы (матэрыял У.І.Андраева).

Тым, хто хоча паглыбіць свае веды аб становленні айчынай навуцы, культуры, асветы, пражуваюцца артыкулы "Кароткі нарыс з гісторыі адукацыі на Беларусі" і "Навуцальны працэс у Гора-гаражскім земляробчым інстытуце". Заслугоўвае увагі і матэрыял "Усеагульны маральны закон А.Дугірада", прысвечаны аднаму з самых эрудзіраваных людзей XIX стагоддзя — філосафу, логіку, педагогу, чые лекцыі ў Віленскім універсітэце ўплывалі на фарміраванне поглядаў перадавой моладзі таго часу. Цікавы факт: сярэд студэнтаў Анэла Дугірада быў і Адам Міцкевіч.

Чытачоў лютаўскага нумара "АІВ" чакаюць і іншыя пазнавальныя, карысныя матэрыялы.

Галіна КАШЭЎНІКАВА, рэдактар аддзела часопіса "АІВ".

Акадэмія паслядыпломнай адукацыі

запрашае педагогаў, бацькоў і ўсіх жадаючых на аўтарскія курсы па рускай мове (методыка М.А.Зайцава), якія пройдуць з 30.03 па 01.04.2001 года па адрасе: г.Мінск, вул. Няміслава, 20.

Кошт навування (без пражывання і харчавання) 18000 (васемнаццаць тысяч) рублёў. Разліковы рахунак 3622000000391 АСБ "Беларусбанк". Філіял 520, код 253. УНН